

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Gabriely Šimonovej na neverejnom zasadnutí konanom 5. januára 2016 v Bratislave, v trestnej veci proti obžalovanému **JUDr. G. L. a spol.** pre trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 4 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. (ďalej len Tr. zák.), **o sťažnosti obžalovaného** proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. decembra 2015, sp. zn. 3 T 1/2009, takto

r o z h o d o l :

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obžalovaného JUDr. G. L. **sa z a m i e t a.**

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. súd u obžalovaného JUDr. G. L. **n e n a h r á d z a väzbu jeho sľubom.**

O d ô v o d n e n i e :

Proti obžalovanému JUDr. G. L. a spol. je na Krajskom súde v Banskej Bystrici vedené trestné konanie pre trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 4 Tr. zák. č.140/1961 Zb. sčasti dokonanej a sčasti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., a to po zrušení rozsudku krajského súdu z 18. septembra 2012, sp. zn. 1 To 1/2013.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. decembra 2015, sp. zn. 3 T 1/2009 obžalovaný JUDr. G. L. v predmetnej veci, na základe príkazu na zatknutie vydaného predsedom senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici 2. decembra 2015, bol vzatý do výkonu väzby, a to z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s tým,

že lehota väzby začala plynúť dňom 15. decembra 2015 o 11.30 hod. a vykonáva sa v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici.

Obžalovaný podal proti tomuto uzneseniu hneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu podaním z 22. decembra 2015, doručeným súdu 28. decembra 2015.

V odôvodnení sťažnosti obžalovaný uviedol, že napadnuté uznesenie považuje za vecne neodôvodnené a nepresvedčivé. Rovnako aj konanie, ktoré vydaniu uznesenia predchádzalo považuje za nezákonné, pretože boli porušené procesné podmienky stanovené na vydanie príkazu na zatknutie deklarované v ustanovení § 73 ods. 1 Tr. por. a bolo porušené právo obvineného na spravodlivé súdne konanie deklarované v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por., v čl. 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na prístup k súdu normatívne deklarované v ustanovení čl. 6 ods. 1 Dohovoru a v čl. 46 ods. 1 Ústavy.

Podľa názoru sťažovateľa súd starostlivo nevyhodnocoval, či v danom prípade existuje reálna obava z naplnenia deklarovaného väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., a nerešpektoval subsidiárny charakter inštitútu zatknutia vo vzťahu k inštitútu predvolania, predvedenia, či zadržania, tak ako mu to ukladá ustanovenia § 73 ods. 1 Tr. por.

Absenciu formálnych väzobných podmienok vidí v porušení procesných pravidiel pri rozhodovaní súdu a vydaní príkazu na zatknutie a nedostatok materiálnych väzobných podmienok vidí v absencii konkrétnych skutkových okolností, ktoré reálne odôvodňovali obavu z naplnenia deklarovaného väzobného dôvodu.

Obžalovaný ďalej dôvodil, že svoju neúčasť na nariadenom hlavnom pojednávaní riadne a včas ospravedlnil. Z lekárskeho potvrdenia vyplýva, že dňa 24. novembra 2015 bol vyšetrený s lekársnym nálezom ochorenia, pre ktoré sa nemohol zúčastniť hlavného pojednávania. Súd konštatoval, že diagnostikované ochorenie považuje za predstierané a pochybil, keď nevykonal žiadne kroky k objektivizácii skutkového stavu. Pokiaľ mal súd za to, že svoju neúčasť na hlavnom pojednávaní neospravedlnil riadne a včas, mohol využiť niektoré z poriadkových opatrení.

Preto obžalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a nariadil jeho prepustenie z väzby. Pre prípad, ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o existencii deklarovaneho väzobného dôvodu, alternatívne navrhol, aby po zrušení napadnutého uznesenia podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. rozhodol o jeho prepustení z väzby a zároveň rozhodol o prijatí ponúknutého pripojeného písomného sľubu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti obžalovaného podľa § 192 ods.1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že súd prvého stupňa rozhodol v predmetnej veci správne a v súlade so zákonom. Najvyšší súd zistil, že pri rozhodnutí o väzbe obžalovaného JUDr. G. L. boli dodržané všetky formálno-procesné podmienky, a rovnako aj z vecného hľadiska prvostupňový súd správne konštatoval existenciu dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

K predmetnej veci je potrebné predovšetkým uviesť, že obvinený je trestne stíhaný pre trestný čin poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1, ods. 4 Tr. zák. v podstate na tom skutkovom základe, že mal v úmysle získať značný prospech a spôsobiť značnú škodu poisťovacej spoločnosti vylákaním poisťného plnenia tým, že túto spoločnosť mal uviesť do omylu.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest (písm. a/, že bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, písm. b/, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil písm. c/).

Aj podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky u obžalovaného JUDr. G. L. sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., pričom reálna obava z marenia

plynulého priebehu trestného konania je podložená konkrétnymi okolnosťami. Najvyšší súd sa v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, bez potreby túto znovu opakovať. Nad rámec tejto právnej argumentácia najvyšší súd ako súd s'ťažnostný považuje za potrebné zdôrazniť nasledovné:

Z histórie hlavných pojednávaní vytyčovaných v tejto veci je skôr zrejmé, že obžalovaný vôľu zúčastniť sa osobne na prerokovaní jeho veci pred súdom len deklaroval, ale v praktickej rovine využíval všetky možnosti ako úkony súdu zmařit'. Signifikantné v tomto smere sú dôkazy založené v spise, t.j. že po vytýčení viacerých termínov hlavného pojednávania (a to už aj v priebehu konania pred vydaním zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu) obžalovaný vždy opakovane predkladal súdu kópie potvrdení o práceneschopnosti (často nekvalitné a ťažko čitateľné ich vyhotovenie) a to zásadne na čas, kedy sa konalo hlavné pojednávanie. Rovnako pozornosť si zaslúži aj skutočnosť, že obžalovaný neustále vo všetkých podaniach uvádza svoju adresu trvalého pobytu na B., kde sa však v skutočnosti nezdržiaval, tak ako to sám potvrdil pri svojom výsluchu, kedy uviedol, že sa zdržiava v R. (kde bol aj zadržaný), resp. v obci U. u svojich rodičov, pričom zmenu adresy na ktorej sa zdržiava súdu žiadnym spôsobom neoznámil.

Trestný poriadok vo svojich ustanoveniach (v súlade s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, Listinou ľudských práv a slobôd a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva) konkretizuje právo obžalovaného na obhajobu, medzi ktoré patrí bezpochyby aj umožnenie jeho osobnej prítomnosti a obhajoby pred súdom.

Na druhej strane Trestný poriadok konkretizuje aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia potrestaní (§ 1 ods. 1), pričom sú povinné prejednávať veci čo najrýchlejšie (§ 2 ods. 7 Tr. por.).

Uvedené práva a povinnosti sú takto navzájom súvzťažné a porušenie jedného práva spôsobuje automaticky porušenie práva iného.

Z toho je logicky možné dôvodiť, že obidve práva (a zároveň povinnosti) subjektov trestného konania majú svoj zmysel len vtedy, keď sú vo vzájomnej rovnováhe, t.j. v prípade obžalovaného len vtedy, ak jeho úmysel zúčastniť sa hlavného pojednávania a osobne

pred súdom realizovať svoje obhajovacie práva, je myslené vážne a nie len v deklaratórnej polohe.

Pokiaľ je však na základe evidentných, získaných skutočností dostatočne preukázané, že obžalovaný koná tak, aby vedome využíval práva dané mu inak zákonom v jeho prospech na marenie úkonov trestného konania a zasahuje tak masívne a rušivo do práva iného subjektu trestného konania, bolo by zrejme proti zmyslu zákona a elementárnej spravodlivosti, aby v takomto konaní mohol pokračovať, zneužívajúc tak svoje právo na marenie trestného konania a jeho predlžovanie, čím spôsobuje ujmu na právach iných subjektov zúčastnených na trestnom konaní a v konečnom dôsledku aj sebe samému.

V takomto prípade teda, keď z reálneho konania a úmyslu obžalovaného vyplýva, že hodlá mariť vykonanie hlavného pojednávania krajského súdu nerešpektovaním jeho predvolaní a opakovaným predkladaním rôznych lekárskeho potvrdení „na poslednú chvíľu“ pred termínom hlavného pojednávania, je treba považovať za plne odôvodnené rozhodnutie súdu o jeho vzatí do výkonu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Najvyšší súd sa nestotožňuje so sťažnostnou argumentáciou obžalovaného založenou na tvrdení, že súd prvého stupňa porušil zásadu subsidiarity inštitútu zatknutia vo vzťahu k iným právnym prostriedkom na zabezpečenie účasti obžalovaného na hlavnom pojednávaní. Zo samotnej výpovede obžalovaného totiž vyplýva, že na udávanej adrese trvalého pobytu v K. sa prakticky nezdržiaval (i keď preberanie poštových zásielok si zrejme inak zabezpečil), ktorá skutočnosť s prihliadnutím na evidentné zneužívanie lekárskeho potvrdení, nepochybne predstavuje reálnu prekážku znemožňujúcu jeho predvedenie pred súd príslušníkmi polície. S poukazom na často opakované nerešpektovanie predvolaní súdu na hlavné pojednávanie je reálne možné predpokladať, že ani hrozba uloženia poriadkovej pokuty nie je v danom prípade dostatočne efektívnym prostriedkom na zabezpečenie prítomnosti obžalovaného na úkonoch súdneho konania.

Z vyššie uvedených konkrétnych okolností, tak ako na ne správne poukázal aj prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, treba aj podľa názoru najvyššieho súdu vyvodiť záver, že v posudzovanej veci existuje dôvodná obava z konania obžalovaného predpokladanom v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Vzhľadom na to, že obžalovaný súčasne s odôvodnením sťažnosti predložil aj alternatívny návrh na nahradenie väzby prijatím sľubu v zmysle § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal aj možnosťou použitia tohto substitučného inštitútu, pričom dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nie sú splnené predpoklady na prijatie sľubu obžalovaného. Vo vzťahu k tejto časti rozhodnutia (pod bodom II.) treba poznamenať, že z hľadiska posúdenia vecných aspektov možnosti nahradenia väzby sľubom obžalovaného, ani najvyšší súd tento substitučný inštitút nepovažuje za dostatočný, pretože tento vzhľadom na doterajšie konanie obžalovaného neodstraňuje obavu, že v prípade jeho prepustenia na slobodu nedopustí sa konaní predpokladaných v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky nepovažoval sťažnosť obžalovaného JUDr. G. L. za dôvodnú, a preto ju podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 5. januára 2016

JUDr. Pavol F a r k a š, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Zuzana Vojtelová